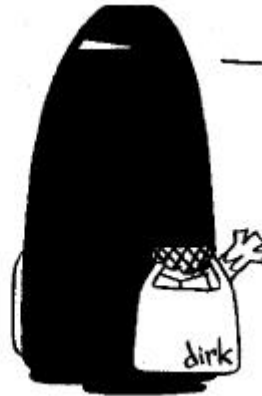

Politiek & Verkiezingen in Nederland

Nou, het is bekend.
Op 22 november
zijn de verkiezingen.

Dan pas? Jammer,
ik had nu al zin
om niet te gaan
stemmen.

Voor hulp bij deze opdrachten: je boek, aant. en
<http://www.schooltv.nl/eigenwijzer>
aldaar kies je voor de rubriek
"De Tweede Kamerverkiezingen" (afb. site) →

(ook een goed startpunt:
<http://havovwo.kennisnet.nl/verkiezingen>)

De Tweede Kamerverkiezingen

Op 22 november 2006
zijn de Tweede Kamer
verkiezingen. Maar
waarom en waarop ga je
stemmen? Op deze site
vind je info, filmpjes over
de verkiezingen, politiek
en democratie.

BEZOEK DE SITE

Deel A. Instaptoets

Instaptoets: kruis aan
Verbeter (in je schrift) de foute antwoorden.

Juist Onjuist

1. Een kabinet is precies hetzelfde als een regering.
2. Premier is een ander woord voor minister-president.
3. Een minister vormt, samen met staatssecretaris en secretaris-generaal de politieke top op een ministerie.
4. Balkenende wil door voor Balkenende-IV
5. De koningin is het hoogste gezag ("de baas") in Nederland.
6. Een ander woord voor parlement is volksvertegenwoordiging.
7. Een motie indienen is hetzelfde als een wetsvoorstel indienen
8. Wanneer een motie van afkeuring wordt ingediend dan moet een minister opstappen.
9. Onder ministeriële verantwoordelijkheid verstaan we dat een kamerlid zich moet verantwoorden tegenover een minister.
10. Tijdens de landelijke verkiezingen wordt de nieuwe regering gekozen.
11. In Nederland moet je om te kunnen stemmen je eerst laten registreren
12. Zowel Eerste als Tweede Kamer bezitten het recht van amendement.
13. Prinsjesdag is de verjaardag van de Koningin.
14. Het staatshoofd heeft nu meer invloed dan rond 1830.
15. In de Nederlandse grondwet staan de rechten en plichten van volk en vorst.
16. De Koningin hoort officieel tot de regering.
17. In een partijprogramma staat welke mensen minister en staatssecretaris zouden moeten worden in een toekomstig kabinet.
18. In Nederland bestaat de mogelijkheid om zelf een eigen partij op te richten.
19. Tijdens gemeenteraadsverkiezingen wordt het nieuwe dagelijkse bestuur van de gemeente gekozen.
20. De confessionelen zijn de eenmansfracties in het parlement
21. Nivellering hoort eerder thuis bij een rechtse partij.
22. Onder algemeen kiesrecht verstaan we actief en passief kiesrecht voor mannen en vrouwen.
23. Een minderheidskabinet is een kabinet dat niet kan rekenen op de steun van de Koningin.
24. De politieke partij die de meeste zetels wint tijdens de verkiezingen komt altijd in het coalitiekabinet.
25. De burgemeester is het hoogste gezag in de gemeente.
26. Een Tweede-Kamerfractie is hetzelfde als een politieke partij.
27. Zevende kiezers zijn kiezers die blanco stemmen.
28. Ministers zijn verantwoording schuldig aan het parlement.

Deel B. Grondrechten & tolerant Nederland

1. Geeft bovenstaande cartoon een goede uitleg van dit grondrecht? Leg je antwoord uit. Noem minstens vijf andere belangrijke grondrechten.

Geert Wilders:

- * is bang voor een tsunami van buitenlanders
- * vindt onze cultuur beter dan de islam

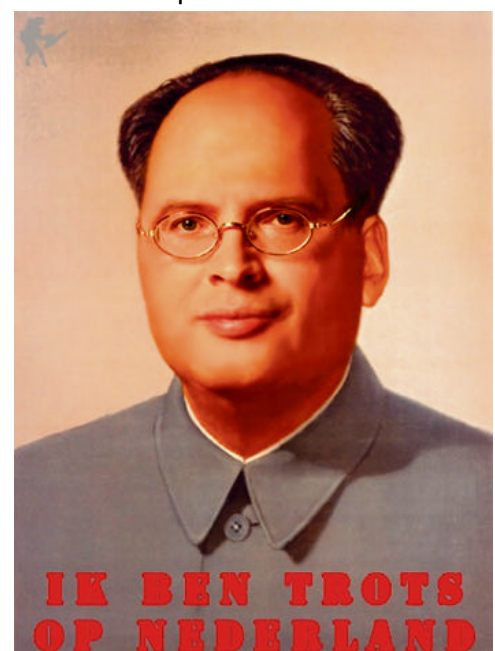
2. Leg uit wat hij met deze beweringen bedoeld.
3. In hoeverre ben je het met Wilders eens? Geef argumenten voor je antwoord.
4. Mag Wilders dit zeggen? Schendt hij met zijn uitspraken grondrechten van andere groepen in de Nederlandse samenleving? In hoeverre wel en/of niet? Welke grondrechten zijn dan belangrijk om te noemen?

CDA

Het CDA wil dat we trots zijn op Nederland (oeps! VOC), en gooide er meteen maar een feelgood campagne tegenaan met de website ikbentrotsopnederland.nl. Op deze site kunnen bezoekers Delftsblauwe tegeltjes aanmaken en oudhollandsche liedjes downloaden.

5. Leg uit wat met elke cartoon wordt bedoeld.
6. Getuigen de cartoons en/of de genoemde CDA-website van wansmaak, of is 1 van de 3 misschien zelfs strijdig met bepaalde grondrechten? Of gooien we er onze "dat moet kunnen-mentaliteit" tegenaan (ook iets om trots op te zijn)?

Deel C. Politieke moorden

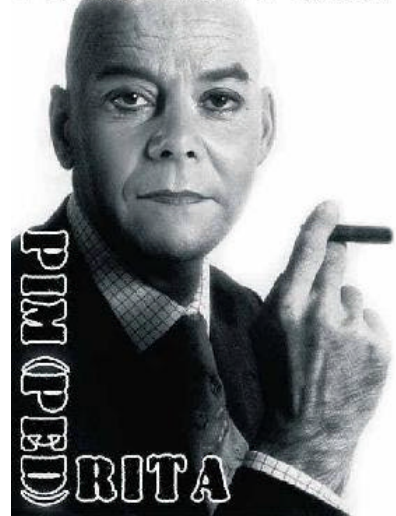
1. (zoek op) Is Pim Fortuyn erg belangrijk geweest voor de politiek in Nederland? In welke opzichten?
2. Naar aanleiding van de moord op Theo van Gogh: leg de boodschap van onderstaande cartoon uit.

Deel D. Rita

1. Hebben de drie cartoons hieronder dezelfde boodschap? Leg uit.
2. Zijn deze cartoons onnodig beledigend? Bespreek dit voor elke cartoon apart.

STEM LIJST RITA

Deel E. Directe en indirecte democratie

Als er in het Klassieke Athene een volksvergadering werd gehouden, was het enthousiasme van burgers om die te bezoeken, niet groot. De burgers werden dan met een in rode verf gedoopt touw naar het plein gedreven waar vergaderd zou worden. Schande kwam over een ieder die het touw niet ontwijken kon en die rode vlekken op zijn kleding overhield.

1. Waarom stemmen de burgers in Nederland niet zelf (zoals vroeger in Athene in de volksvergadering) voor of tegen besluiten?
2. Waar stemmen kiezers wél voor tijdens de verkiezingen van 22 november? Wat/wie wordt gekozen?
3. Leg nu uit wat het verschil is tussen *directe* en *indirecte* democratie.

Stemplicht

Vroeger was er in Nederland een stemplicht. Niet opdagen bij verkiezingen werd beboet!

Nieuwsbericht 2 november 2006:

“Een kleine meerderheid van de jongeren is voor de invoering van een stemplicht. Dat blijkt donderdag uit de politieke barometer Young Votes van onderzoeksbureau De Vos en Jansen. Uit het onderzoek blijkt dat met name allochtone jongeren tegen een verplichte gang naar de stembus zijn, zoals die bijvoorbeeld in België geldt”.

4. Moet stemmen volgens jou verplicht worden?
5. Vanaf welke leeftijd moeten mensen naar jouw mening stemgerechtigd zijn?
6. Zoek op: verschil tussen actief en passief stemrecht, tot wanneer kende Nederland een stemplicht?

Politiek

7. Welke meningen over politiek & verkiezingen komen in onderstaande cartoons aan de orde? Wat is jouw mening over politiek?

Deel F. Verkiezingscampagnes

1. Hieronder twee cartoons. Geef voor elk aan wat ze zijn:

- a) fractievoorzitter van ...
  - b) politiek leider van ...
  - c) lijsttrekker van ...
  - d) lijstduwer van ...
- (meerdere antwoorden mogelijk)

Noteer wat met elk van deze woorden bedoeld.

2. Bekijk de cartoon. Deze personen behoren tot:

- (a) de regering
- (b) de Eerste Kamer
- (c) een politieke partij
- (d) het parlement

Leg je antwoord uit !

3. Vraag bij plaatje rechts. Wie zegt het?

- a. "Ik wil dat mijn partij meer doet voor mensen met een laag inkomen."
- b. "Ik heb de minister vragen gesteld over zijn voorstel om de woningnood voor studenten op te lossen."
- c. "Ik zou willen dat de kamer mijn wetsvoorstel aanneemt."
- d. "Wij geven de ministers advies en zorgen ervoor dat zijn plannen worden uitgevoerd."

Deel G. Stemmen: heb jij wel eens een mening?

Mark Rutte (welke partij? wat voor functie?) deed de stemwijzer en kwam uit bij D66. Natuurlijk erg vervelend voor hem, maar je zag hem niet blozen. Jij kunt het natuurlijk beter dan Rutte.

1. Ga naar <http://www.stemwijzer.nl> en maak de test.
2. Noteer vervolgens het gegeven stemadvies en geef aan of je dat advies herkent en betrouwbaar acht.
3. Doe vervolgens nogmaals de stemwijzer en kopieer naar een worddocument: vijf stellingen waar je het mee eens bent; vijf stellingen waar je het mee oneens bent.

N.B. Voor de liefhebbers is er ook nog:
<http://www7.kieskompas.nl>

Deel H. Websites politieke partijen

1. Van welke partij is deze website (als je die op een zondag bezoekt?)
2. Wanneer is deze partij opgericht? Wat heeft de oprichting van deze partij te maken met de invoering van het algemeen kiesrecht?

Huidige welkomstekst (op zondag):

Beste bezoeker,

Fijn dat u belangstelling hebt voor de ..... en de standpunten van onze partij.

Eén van die standpunten betreft de zondag. Dat is de eerste dag van de week, de dag van de opstanding van Christus, die we in het bijzonder wijden aan de dienst van God.

Bovendien is de zondag een rustdag, een geschenk van God waar we dankbaar voor mogen zijn in een jachtige tijd als de onze. Een dag om op adem te komen. Tegen deze achtergrond is de .....-site op zondag 'gesloten'.

Uiteraard bent u van maandag tot en met zaterdag hartelijk welkom op onze .....-site.

Tot enkele jaren geleden had deze partij een andere welkomstekst, zie hiernaast:

WELKOM

Hier leest u meer over mijn belevenissen in campagnetijd. Foto's, achtergronden, mijn agenda. Voor contact: klik [hier](#).

10-11-06: Tivoli, Noord-Brabant

HOME

LEVENSLIOP

INTERVIEWS

PUBLICATIES

SPEECHES

BOSBODE

Abonneer je hier op de Bosbode

3. Natuurlijk kan het ook moderner. Van wie is de website waarvan je hier linksboven een schermafdrukje ziet?
4. Inlevingsopdracht: welke van deze twee website-openingen spreekt de politieke achterban meer aan naar jouw mening? Geef argumenten voor je antwoord.

Deel I. Vragen bij kiesstelsels

Districtenstelsel (tot 1917)	Evenredige vertegenwoordiging (na 1917)
<p><i>Hoe werkt het?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Het land wordt in evenveel districten verdeeld als er kamerzetels zijn ☐ (als de TK 100 zetels heeft, dan zijn er ook 100 districten). ☐ Elke partij stelt per district één kandidaat verkiesbaar. ☐ De kandidaat van de partij die in een district de meeste stemmen krijgt, is gekozen. <p>Samenvattend: Het aantal districten waarin een partij de meerderheid behaalt, bepaalt dus het aantal kamerzetels dat die partij krijgt.</p>	<p><i>Hoe werkt het?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Alle geldige stemmen (in het gehele land uitgebracht) worden bij elkaar opgeteld. ☐ Dat getal wordt gedeeld door het aantal zetels (150) dat beschikbaar is. ☐ De uitkomst van deze deling geeft aan hoeveel stemmen een partij moet behalen om 1 zetel in de TK te behalen: de <i>kiesdeler</i>. ☐ Het aantal kamerzetels dat een partij krijgt is dus gelijk aan het aantal malen dat die partij de kiesdeler haalt. <p>Samenvattend: Iedere partij krijgt een aantal kamerzetels <i>evenredig aan</i> het aantal stemmen dat op die partij is uitgebracht.</p>

1. De kiesdeler is: $\frac{a}{b} = c$ Neem de figuur over en vul a, b en c in.
2. Bereken hoeveel zetels de volgende partijen bij de komende verkiezingen krijgen als er negen miljoen geldige stemmen zijn uitgebracht:

<u>Partij</u>	<u>Aantal stemmen</u>	<u>aantal zetels</u>
A	2.700.000	
B	1.740.000	
C	540.000	

3. Lees bovenstaand schema nog eens aandachtig. Sommige politici willen opnieuw een districtenstelsel invoeren om de afstand tussen kiezer en politiek kleiner te maken. Aan welke voordelen van het districtenstelsel denken zij dan?
4. Het districtenstelsel heeft ook nadelen. Wat is er "oneerlijk" aan?
5. Door de manier waarop het huidige kiesstelsel werkt, kunnen veel partijen hun verkiezingsbeloftes niet waarmaken. Waarom niet?

Deel J. Kabinetsformatie

1. Zoek op en noteer: wat zijn de belangrijkste stappen in het tot stand komen van een nieuw kabinet (na de verkiezingen)? Zorg dat je alle lastige woorden die ermee te maken hebben van uitleg voorziet.

2. Welke rol speelt de "regeringsverklaring" in de kabinetsformatie?
3. Wie zijn de "afgevaardigden" die in de cartoon worden toegesproken?

Cartoon hieronder

4. Welke rol speelt de persoon die hier bij het staatshoofd op bezoek is? Welke naam ontleent hij hieraan?
5. "Het staatshoofd heeft tijdens de kabinetsformatie veel macht". Klopt deze bewering?

6. Kabinetsformaties kunnen in Nederland lang duren. Waarom is dat het geval?

Deel K. Links - Rechts & regeringscoalitie vormen

N.B. Zoek indien nodig in je aantekeningen het verschil op tussen links en rechts!

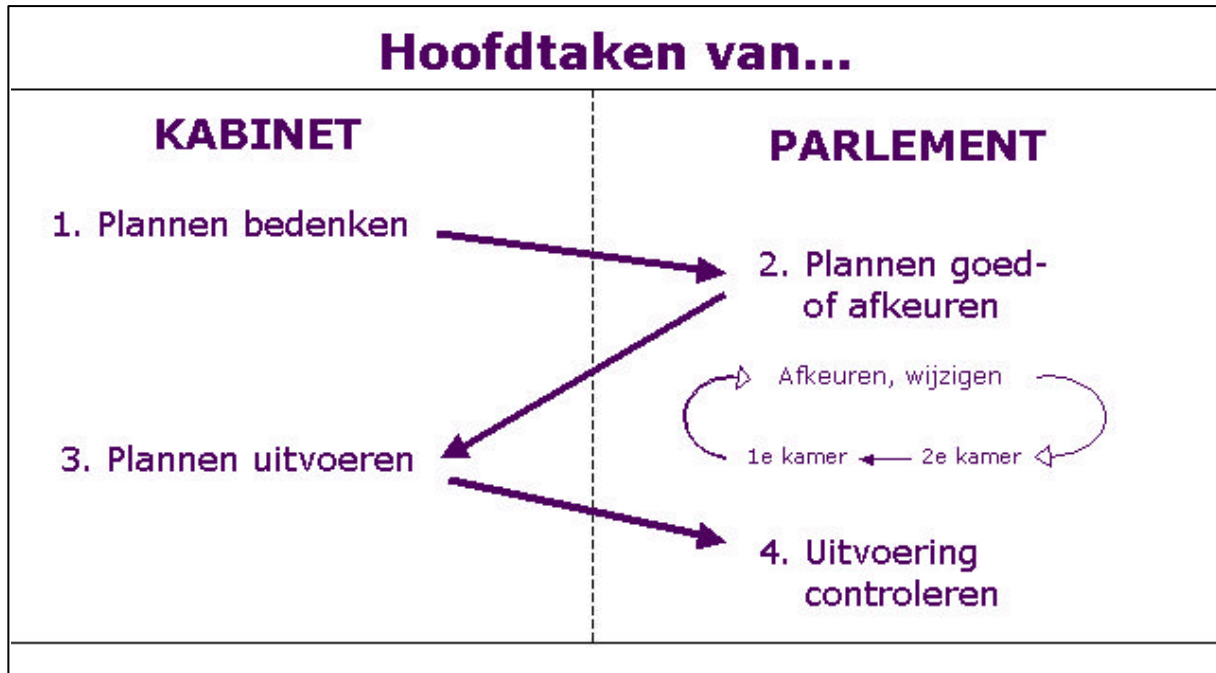
1. Wordt in deze spotprent een links of een rechts standpunt bespot? Leg je antwoord uit

2. Plaats de partijen op een lijn van links – midden – rechts.
3. Welke centrum-linkse regeringscoalitie kun je samenstellen op basis van de uitslag van 2003?
4. Welke centrum-rechtse coalitie kun je samenstellen op basis van de uitslag van 2003?
5. Vergelijk de uitslagen voor de drie verkiezingen. Noem twee zaken die je opvallen. Kun je die punten verklaren?

Tweede Kamer Zetelverdeling			
Partijen	'98	'02	'03
CDA	29	43	44
SGP	3	2	2
CU	5	4	3
VVD	38	24	28
D66	14	7	6
PvdA	45	23	42
GroenLinks	11	10	8
SP	5	9	9
LPF	--	26	8
Anderen	--	2	--

Deel L. Taken parlement & kabinet

1. De afbeelding zegt het simpel.
  - a. Met welk woord moet je “plannen” vervangen in punt 1 en punt 2?
  - b. Met welk woord moet je “plannen” vervangen in punt 3?
2. Om deze hoofdtaken uit te voeren heeft het parlement een aantal rechten.

Het recht van initiatief
Het recht van amendement
Het recht om vragen te stellen

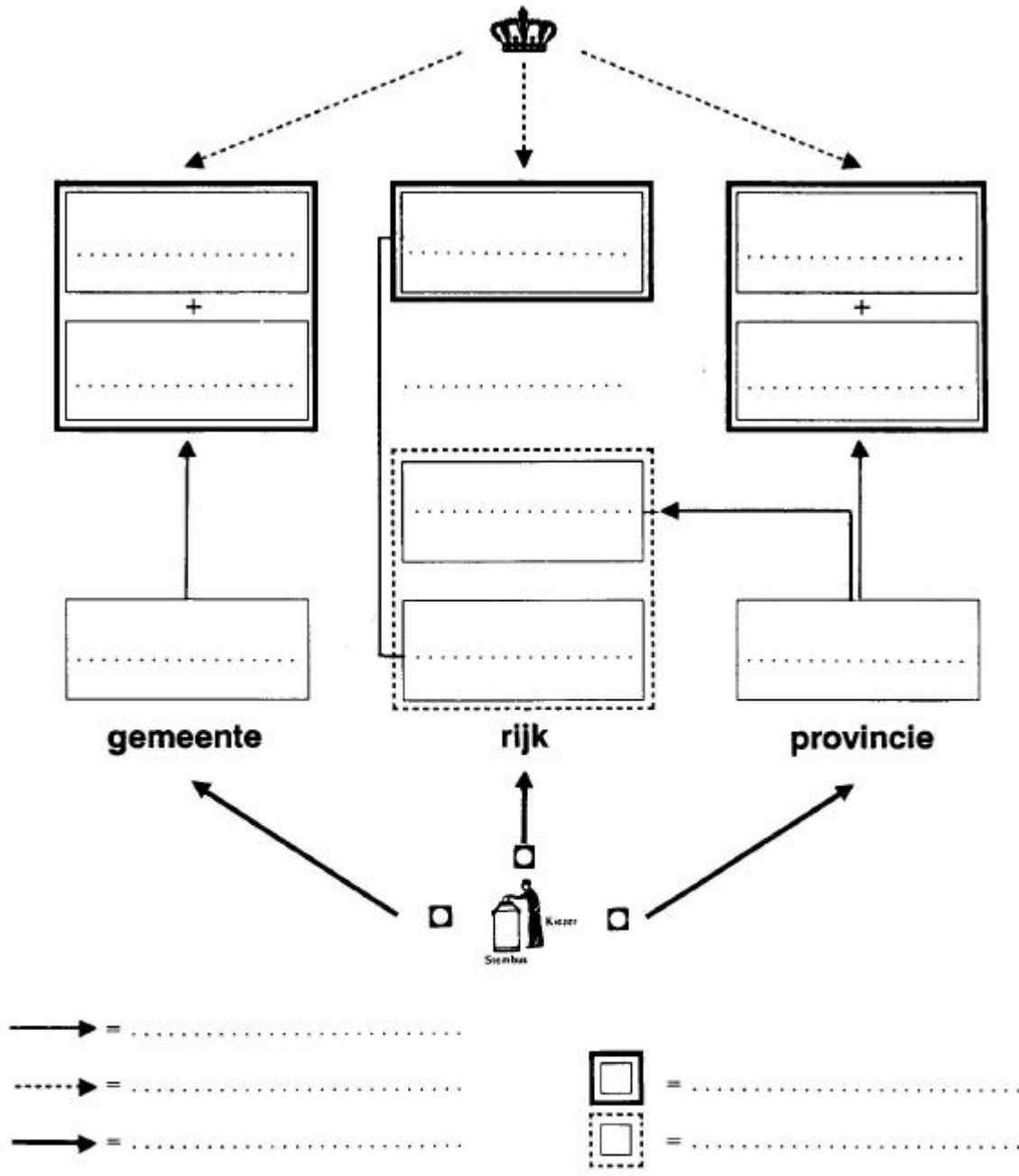
Het recht van interpellatie
Het recht van motie
Het recht van enquête

- a) Zoek op en noteer welke rechten de Tweede Kamer heeft en wat elk recht inhoudt
- b) Zoek op en noteer welke rechten de Eerste Kamer heeft.
- c) Noteer voor de onderstaande situaties welk recht van het parlement het meest van toepassing is.

- I. De Tweede Kamer wil dat de minister van Buitenlandse Zaken komt uitleggen waarom het kabinet nauwelijks heeft gereageerd op de politieke spanningen in Suriname van de afgelopen week.
- II. Een kamerlid heeft een nieuw, omvangrijk plan ontwikkeld om werkloze jongeren sneller aan een baan te helpen via een ingewikkelde subsidieregeling voor werkgevers.
- III. Een kamerlid is het in grote lijnen eens met een wetsontwerp over de bescherming van zeldzame vogelsoorten, maar wil graag de Schotse sneeuwhoen van de lijst af laten voeren.
- IV. Een lid van de Tweede Kamer wil dat de kamer zich uitspreekt over de voorgenomen opheffing van een symfonieorkest wegens het stopzetten van de subsidie.
- V. Bij een demonstratie vinden ernstige botsingen plaats tussen betogers en de ME. Een kamerlid wil dringend een uitspraak van het kabinet over deze kwestie.

schema politiek bestuur

Vul in bovenstaand schema in de vakken en op de stippellijnen de volgende begrippen in:

- ministerraad
- Provinciale Staten
- gemeenteraad
- Eerste Kamer
- wethouders
- parlement
- commissaris van de Koning
- kabinetsformatie
- burgemeester
- Gedeputeerde Staten
- Tweede Kamer
- dagelijks bestuur
- benoemd
- direct gekozen
- indirect gekozen